

Undervisnings- materiale

Udskoling

Roman Ondak
- History Repeats Itself

25/3 2017 - 17/9 2017

Communicative Consumption. Foto © Dawn Blackman

Kunsten

Om undervisningsmaterialet

History Repeats Itself er et samlet undervisningsforløb, hvor dine elever i 7. - 10. klasse blandt andet kan arbejde med samfundsfag, historie og engelsk gennem kunst. Forløbet består af tre dele:

FØR: 2-3 lektioner på skolen

Besøg på Kunsten

EFTER: 2-4 lektioner på skolen

Den slovakiske kunstnerstjerne Roman Ondaks udstilling *History Repeats Itself* på Kunsten behandler helt aktuelle temaer som personlig frihed, tvang, overvågning og censur. Roman Ondak er vokset op i det tidligere Tjekkosllovakiet under den kolde krig, og hans udstilling på Kunsten tager udgangspunkt i hans egne erfaringer som teenager i et lukket kommunistisk land.

Dette forløb finder du også under MinUddannelse. Her finder du også lærernoter. Disse noter kan betragtes som en lærervejledning til forløbet "*History Repeats Itself*", som er udviklet af Kunsten i tæt samarbejde med lærere fra Vesterkæret Skole i Aalborg.

Er du lærer i Aalborg Kommune kan du booke en gratis workshop på Kunsten via Playmakerne her: www.playmaker.nemtilmeld.dk/695/

Du kan booke en gratis workshop frem til 15. september 2017.

Du kan benytte NTs transportordning.

Besøg på egen hånd kan du booke her: www.kunsten.dk/da/indhold/laeringsforloeb-og-workshops-2374

Undervisningsforløbet generelt

Undervisningsforløbets omdrejningspunkt er Roman Ondaks udstilling *History Repeats Itself* på Kunsten.

Det er ikke et krav, at eleverne har arbejdet med kunstneren og konceptkunst inden besøget. Men det er nødvendigt, at eleverne har en forforståelse for den kolde krig som historisk tidsperiode før besøget.

Undervisningsforløbet starter med at rammesætte den kolde krig som historisk periode, så eleverne har en forståelse for udstillingen. På museet oplever de den kolde krig gennem kunsten, og når de kommer hjem skal den kolde krig sættes i relation til i dag.

Har du spørgsmål eller brug for inspiration til at arbejde med udstillingen på egen hånd, kan du kontakte Anne Bay Davidsen, abd@kunsten.dk eller Peter Juul, pjj@kunsten.dk

Om Roman Ondak

Kunstneren Roman Ondak er født i 1966 og opvokset under det kommunistiske styre i Tjekkoslaviet fra tiden før murens fald, hvilket er en tematik i flere af hans værker. Udstillingen på Kunsten, *History Repeats Itself*, er Roman Ondaks første soloudstilling i Skandinavien. Udstillingens hovedbudskab er, at tiden går i ring, som han udforsker ved at lade fortid og nutid støde sammen. Gennem sine egne erindringer fra teenageårene konfronterer han en ny generation af teenagere med vores egen tid – blandt andet hvordan vi kommunikerer med hinanden.

Udstillingen udforsker desuden emner af relevans i forhold til nutidens politiske udvikling i relation til kunstnerens genskabte erindringer fra en opvækst under kommunismen i det tidligere Tjekkoslaviet.

Udstillingen *History Repeats Itself* har stor relevans i dag, når mure bygges op og nationer lukker sig om sig selv. Udstillingen sætter fokus på emner som personlig frihed, tvang, overvågning, censur samt drømme og håb på et personligt såvel som almengyldigt plan.

Udstillinger og anerkendelser

Efter Fløjsrevolutionen, der er en betegnelse for de begivenheder, der ledte til det kommunistiske styres fald i Tjekkoslaviet i 1989, fik Roman Ondak sit kunstneriske gennembrud. Han er således en internationalt anerkendt kunstner og har udstillet på mange anerkendte museer. Hans værker findes i dag på museer over hele verden, og han repræsenterede Slovakiet på Venedigbiennalen i 2009 med en af årets mest omtalte pavilloner.

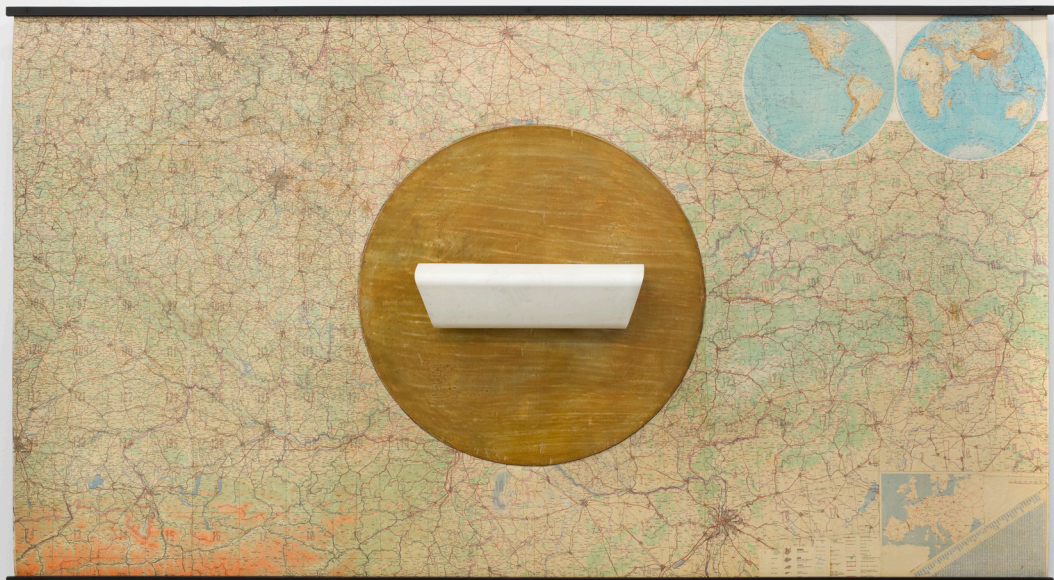
Foto© venligst udlånt af kunstneren

Om konceptkunst

Roman Ondaks kunst er et eksempel på, hvordan det er idéen, og ikke genstanden der er værket. Denne kunstgenre kaldes konceptkunst. I modsætning til kunstarter som maleri og skulptur er det ikke så meget udforskningen af et bestemt materiales kvaliteter og udtryksmuligheder, der interesserer konceptkunstnerne. Konceptkunsten er en kunstgenre, som krydser mange forskellige medier og er uafhængigt af medie- og materialevalg.

Konceptkunst kan se ud på mange forskellige måder; det kan være installation (oplevelsesrum), happenings (kan minde om flash-mobs), fundne genstande, digitale værker og fotografi. Roman Ondaks konceptkunstværker tager både form som installationer, skulpturer og assemblager. Ofte laver han udstillinger, hvor publikum skal inddrages i at skabe noget.

For Roman Ondak er genstande fra hans egen barn- og ungdom meget vigtige. Mange af de genstande, I oplever i udstillingen er genstande, som Roman Ondak har fundet i sine forældres hus, som nu får nyt liv ved at blive sat ind i en ny sammenhæng. Med genstanden som udgangspunkt, har Roman Ondak lavet en række kunstværker, hvor han lader genstanden "smelte" ind i et maleri, han selv har lavet, for på denne måde at give genstanden en ny kontekst.

Mailbox. Foto© Markus Wörgötter

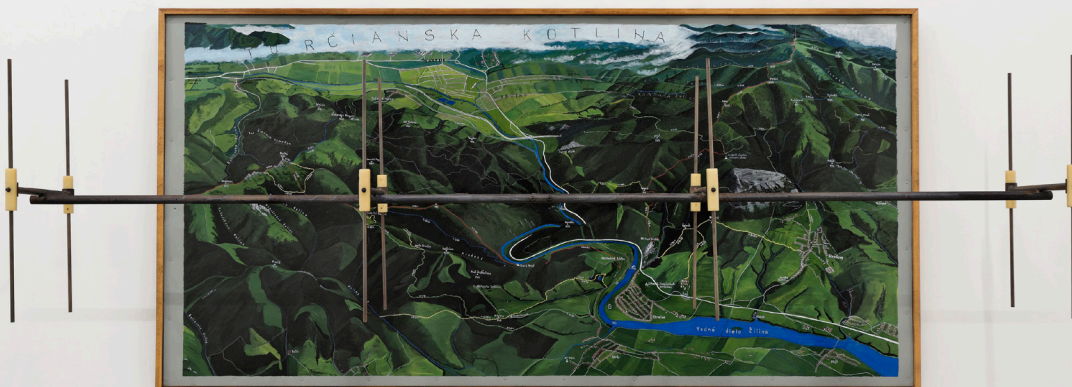
Før besøget

Forarbejdet er anslået til 2-3 lektioner.

Undervisningen starter med, at de vigtigste begivenheder i den kolde krig gennemgås. Herefter er der fokus på overvågning i tidsperioden og en vinkling af begivenhederne i et ungdomsperspektiv.

Undervisningsforløbet gør brug af programmet Padlet. En padlet er en elektronisk opslagstavle, hvor du kan dele din opslagstavle med eleverne. Når eleverne har fået linket, kan de selv oprette deres egne noter til emnet. Du kan bruge din googlekonto til at oprette en padlet på <https://da.padlet.com/>.

Du kan finde et diasshow om den kolde krig på Kunstens hjemmeside her: www.kunsten.dk/ondakdias

Opgaver før besøget

Brainstorm

- 1) I får udleveret en håndfuld post-it notes, hvor I skal skrive de ord, som I kommer til at tænke på, når I hører begrebet *kold krig*.
- 2) Herefter sætter I jer sammen i par, hvor I udvælger 5 post-it, som I tænker, fortæller mest om *den kolde krig*.
- 3) Efterfølgende hænger I jeres udvalgte post-it notes op på en tavle.
- 4) Afslutningsvis hjælper I hinanden med at sammenfatte, hvad der er skrevet.

Læreroplæg

Med udgangspunkt i diasshowet holdes et læreroplæg. Dette suppleres med dokumentarfilm om den kolde krig. Her skal du lytte og tage noter imens.

Ekspertgrupper

Nu bliver I opdelt i grupper, hvorefter I får uddelt et af følgende emner:

- Hvem var Stasi og hvad var deres opgave?
- Hvem var KGB, og hvad var deres opgave?
- Forklar hvad Gulag var, og hvorfor det var der?
- Forklar hvad planøkonomi er, og hvordan det fungerede under den kolde krig.
- Forklar hvad Østblokken var, og hvorfor den opstod?
- Forklar begrebet Jerntæppet, og fortæl hvilken påvirkning det havde på Europa
- Forklar hvordan livet var for borgere bag jerntæppet.

Dette emne skal I google jer frem til mere viden om. Den nye viden, som I har fået, skriver I ind på den padlet, som jeres lærer har oprettet. Følg linket som jeres lærer har delt med jer.

Dokumentarfilm

www.filmcentralen.dk/grundskolen/film/1989-0 (varer 90 minutter)

www.filmcentralen.dk/grundskolen/film/100-ars-barndom-1950-1960-sa-fik-vi-fred-nu-mangler-vi-kun-ro

Opgaver før besøget

Video om overvågning

I skal se en video, der handler om, hvordan man overvågede folk under den kolde krig. Bagefter taler vi sammen om filmen og indholdet.

Tjek ud

Som afslutning på denne undervisningsgang skal vi "tjekke ud".

I skal forestille jer, hvordan det var at være ung under den kolde krig. Hvordan denne konstante krisesituation og den systematiske overvågning også havde indvirkning på ungdommen.

I får et tomt A4-ark, hvor I skal skrive i fem minutter om punkterne herover. Arket skal I aflevere til jeres lærer, så I kan bruge det til at opsamle med, når forløbet er afsluttet.

Video om overvågning

www.youtube.com/watch?v=FOzGJO2HDeo

På Kunsten

Opgave 1

- 1) Find værker, hvor I synes, Roman Ondak behandler temaet overvågning.
- 2) Diskutér: Hvilken type overvågning bliver der vist i udstillingen, og hvordan adskiller den sig fra den overvågning, du kender?

Opgave 2

- 1) Udvalg en af glasvitrinerne med objekter og tegninger/malerier.
- 2) Beskriv, hvad I ser. Hvilken genstand ser I? Hvad har den været brugt til? Hvad er genstandens historie? Hvordan har Roman Ondak tegnet/malet genstanden? Hvordan er forholdet mellem genstanden og maleri/tegning? Brug jeres fantasi – hvad kommer I til at tænke på, når I ser værket? Hvilken historie, ser I?

Opgave 3

- 1) Vælg et af værkerne *Antenna* eller *Mail Box*
- 2) Beskriv, hvad I ser. Hvilke genstande ser I? Hvad har de været brugt til? Hvad er genstandenes historie? Hvordan er forholdet mellem genstanden og maleri/tegning? Brug jeres fantasi – hvad kommer I til at tænke på, hvor I ser værket?
- 3) Diskutér: På hvilken måde tematiserer værket ytringsfrihed og bortcensurering?

Opgave 4

- 1) Se værket *Flag*
- 2) Beskriv værket: Hvad ser I, og hvilke materialer, tror I, Ondak har brugt?
- 3) Diskutér: Hvorfor tror I, Ondak udstiller det slovakiske flag på denne måde?
- 4) Diskutér: Hvad er jeres forhold til det danske flag? Hvordan ville I udstille det danske flag?

Efter besøget

Efterbehandling af besøget er anslået til 2-4 lektioner.

Denne undervisning tager sit udgangspunkt i en opsummering af de første undervisningslektioner og besøget på Kunsten, hvorefter den bevæger sig over i perspektiver på "den nye kolde krig". Den kolde krig og samfundet i dag skal sammenlignes afslutningsvis ved at se på overvågningen i nutiden i forhold til fortiden. Dette gøres selvstændigt af eleverne via et interview.

Interviewet er tænkt som en film, de optager med deres telefon eller iPad. Denne film kunne bearbejdes mere og redigeres i iMovie på iPaden eller WeVideo på Cromebook, hvis dette ønskes.

For at kunne iagttage, om eleverne har opnået målet, er det vigtigt, at de svarer i helsætninger i interviewet.

Opgaver efter besøget

Opsamling

Stopuret bliver sat på 5 minutter. I de fem minutter skal du skrive alt, hvad du ved om den kolde krig.

Bagefter laver vi "alle for en". I fremlægger for hinanden i firmandsgrupper, hvor I fortæller hinanden, hvad I ved. Afslutningsvis skal en fra gruppen kunne gengive, hvad I ved. Dette fortælles til resten af klassen, og læreren tager noter på tavlen.

Læs artiklen "Den nye kolde krig" efterfulgt af samtale på klassen.
Se filmen om overvågning i dag.

Interview

I skal lave et interview, som I skal filme.

Dette skal I gøre i tremandsgrupper. En skal filme, en skal interviewe og en skal interviewes.

Interviewet skal handle om overvågning i nutidens samfund.

I kan bruge følgende spørgsmål, som inspiration til interviewet:

- Hvad er frihed for dig?
- Føler du dig fri i nutidens samfund?
- Bliver du overvåget?
- Er du tryk ved, at din telefon altid fortæller, hvor du er?
- Tænker du, at vi bliver mere eller mindre overvåget i dag i forhold til under den kolde krig?
- Kan du give nogle eksempler på forskelle og ligheder af overvågning i dag og under den kolde krig?
- Har du fået øje på nye ting efter at have set Roman Ondaks udstilling?

Husk at man aldrig kun svarer ja eller nej i et interview. Svaret uddybes altid.

Den nye kolde krig

www.politiken.dk/udland/art5611115/Den-kolde-krig-raser-igen

Overvågning i dag

www.youtube.com/watch?v=iDIPD4yayEk

Afrunding

I får udleveret et A3-ark, som I folder på midten.

På den ene side skriver I ligheder og på den anden side skriver I forskelle.

I skal med udgangspunkt i jeres A4-ark fra første undervisningsgang, besøget på Kunsten og videoen, som I har uploadet prøve at sammenligne ungdomslivet i Danmark nu og ungdomslivet i et øst-land under den kolde krig.

Praktiske oplysninger

For at besøget skal blive så godt som muligt, har vi udarbejdet følgende retningslinjer.

Garderobe og madpakker

Tøj, madpakker mm. opbevares i Kunst-Lab, hvor workshoppen afholdes, og hvor I også skal spise madpakker.

Vær forsigtig i salene

Det er let at komme til at støde mod en skulptur eller et maleri, når man færdes i salene. For at mindske denne risiko, skal rygsække, overtøj og lignende efterlades i Kunst-Lab. For ikke at risikere at spilde på et kunstværk, må man heller ikke drikke eller spise i udstillingerne. Vis hensyn, når I går forbi andre grupper og gæster.

Hvorfor må man ikke røre ved Kunsten?

Det er ikke tilladt at røre ved kunstværkerne. Selv om man kun rører ganske forsigtigt, efterlader ens fingre fedt og salte, der over tid er med til at nedbryde kunstværkerne. Museets opgave er at passe på kunstværkerne, så de også kan være til glæde for fremtidige generationer.

Fotografering

Det er tilladt at filme og fotografere i udstillingssalene til eget brug, dog uden brug af blitz og stativ. Gentagen brug af blitzlys er ikke godt, set ud fra et bevaringsmæssigt synspunkt, og er desuden forstyrrende for andre besøgendes oplevelse af kunstværkerne.